



ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY
(anonymizovaný opis)

Vrchní soud v Praze rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Ireny Ondruszové a soudců JUDr. Michala Mědíčka a JUDr. Jany Sedlářové ve věci

žalobce: [osobní údaje žalobce]

sídlem [adresa]

zastoupený advokátkou Mgr. [jméno] [příjmení]

sídlem [adresa]

za účasti

účastníka: [osobní údaje účastníka]

sídlem [adresa]

za nějž v

řízení jedná: Úřad pro zastupování státu ve věcech majetkových, [IČO]

sídlem [adresa]

o vydání věci, o nahrazení rozhodnutí Státního pozemkového úřadu, Krajského pozemkového úřadu pro Královéhradecký kraj ze dne 26.8.2021, č.j. 149392/2015/514313 R1779/RR2721, SPU 312970/2021/114/, o odvolání žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 1. února 2022, č.j. 16C 49/2021-81 ve znění opravného usnesení téhož soudu ze dne 1. února 2022, č.j. 16C 49/2021-84

takto:

- I. Rozsudek soudu prvního stupně se potvrzuje.

- II. Žalobce je povinen zaplatit účastníkovi náklady odvolacího řízení ve výši 300 Kč do tří dnů od právní moci tohoto rozsudku.

Odůvodnění:

1. Soud prvního stupně rozsudkem v záhlaví označeným ve znění opravného usnesení zamítl žalobu, jíž se žalobce domáhal nahrazení rozhodnutí Státního pozemkového úřadu, Krajského pozemkového úřadu pro Královéhradecký kraj ze dne 26.8.2021, č.j. 149392/2015/514313 R1779/RR2721, SPU 312970/2021/114/ a vydání pozemku parc. č. 2008 v k. ú. Slavný, obec Suchý Důl (výrok I.); žalobci uložil povinnost zaplatit účastníkovi náklady řízení ve výši 900 Kč do tří dnů od právní moci rozsudku (výrok II.).

2. Rozhodnutí odůvodnil tím, že pozemek parc. č. 2008 v k. ú. Slavný, obec Suchý Důl (dále též, „předmětný pozemek“) podle § 7 odst. 1 písm. a) zák. č. 428/2012 Sb., o majetkovém vyrovnání s církvemi a náboženskými společnostmi (dále jen, „zákon o majetkovém vyrovnání“) funkčně nesouvisí s pozemky, které jsou ve vlastnictví žalobce, byť tvoří přístupovou cestu k těmto (lesním) pozemkům žalobce. Skutečnost, že žalobce nevlastní přístupovou cestu ke svým lesním pozemkům, nebrání v jejich řádném obhospodařování s tím, že nebylo prokázáno, že by ekonomická či užitná hodnota pozemků při rozdílném vlastnictví byla podstatně snížena. Nadto dovodil, že předmětný pozemek je veřejnou účelovou komunikací, která slouží i třetím osobám, které nejsou osobami povinnými a je tak dán i vylukový důvod podle § 8 odst. 1 písm. a) zákona o majetkovém vyrovnání. Protože se jedná o veřejně přístupný pozemek, může jej žalobce i nadále užívat pro přístup ke svým nemovitostem. O náhradě nákladů řízení rozhodl podle § 142 odst. 1 o.s.ř.

3. Proti rozsudku podal žalobce v zákonné lhůtě odvolání. V odvolání namítal, že předmětný pozemek je přístupovou cestou, která vede mezi pozemky žalobce, a to pozemky parc. č. 2006, parc. č. 617/4 v k. ú. Slavný a je vedle pozemku parc. č. 617/6, na který uplatnil žalobce nárok. Funkční souvislost je dán tím, že pozemky nejen sousedí, ale předmětný pozemek je jedinou přístupovou cestou na lesní pozemky žalobce. Majitelé ostatních pozemků včetně Lesů ČR mají přístup na své pozemky zajištěný z jiné cesty. Jediný, kdo nemá přístup na své pozemky, je žalobce a lesní pozemky bez přístupu lze využívat jen obtížně. Pozemky navazující na předmětný pozemek parc. č. 2086 patřící obci a parc. č. 2007 patřící Lesům ČR (na tento pozemek žalobce také uplatnil restituční nárok, o kterém nebylo dosud rozhodnuto) obec, Lesy ČR ani třetí osoby nevyužívají. Uvedl také, že s přístupovými cestami se váže jejich údržba, investice do oprav cest apod., kterou účastník nebude zajišťovat, když cestu vůbec nepotřebuje a žalobce do cizích cest investovat nemůže. Žalobce navrhl, aby odvolací soud napadený rozsudek změnil a předmětný pozemek žalobci vydal.

4. Odvolací soud přezkoumal napadený rozsudek včetně řízení, které jeho vydání předcházelo, podle § 212a § 212a o.s.ř., přihlédl k odvolání žalobce a po zopakování důkazů dospěl k závěru, že odvolání není důvodné.

5. Předmětný pozemek je ve vlastnictví státu (České republiky) a příslušný s ním hospodařit je organizační složka státu Agentura ochrany přírody a krajiny České republiky, tedy povinná osoba uvedená v § 4 písm. c) zákona o majetkovém vyrovnání.

6. Podle § 7 odst. 1 písm. a) zákona o majetkovém vyrovnání povinná osoba podle § 4 písm. c) a d) vydá oprávněné osoby nemovitou věc ve vlastnictví státu, která náležela do původního majetku registrovaných církví a náboženských společností a stala se předmětem majetkové krivdy, kterou utrpěla oprávněná osoba nebo její právní předchůdce v rozhodném období v důsledku některé ze skutečností uvedených v § 5, pokud funkčně souvisela nebo souvisí s nemovitou věcí, kterou oprávněná osoba vlastní, nebo která se vydává podle tohoto zákona.

7. V přezkoumávané věci lze předmětný pozemek vydat žalobci jen tehdy, je-li splněna podmínka funkční souvislosti nemovitostí uvedená ve shora citovaném ustanovení zákona o majetkovém vyrovnání.

8. Podle ustálené judikatury Nejvyššího soudu je funkční souvislost nemovitostí dle § 7 odst. 1 písm. a) zákona o majetkovém vyrovnání vykládána tak, že může vyplývat pouze z jejich skutečné užitné souvztažnosti dané faktickými možnostmi hospodářského využití, a to především s ohledem na jejich stavební či jinou hospodářskou podobu či jejich přírodní ráz, což může odvozeně souviset i s jejich vzájemnou polohou v území. Z ekonomického hlediska se tato souvztažnost může projevat zpravidla tím, že jedna nemovitost je (byla) předpokladem fungování či řádného využívání nemovitosti jiné vzhledem k jejímu funkčnímu určení, přičemž toto využití je (bylo) bez druhé nemovitosti ztížené nebo nemožné a oddělením jedné věci od druhé je (byla) jejich ekonomická a užitná hodnota podstatně snížena (srov. rozhodnutí Nejvyššího soudu např. rozsudek ze dne 25.7.2017, sp. zn. 28Cdo 2546/17, usnesení ze dne 25.10.2017, sp.zn. 28Cdo 4851/2017, rozsudek ze dne 19.10.2017, sp.zn. 28Cdo 4170/2017, usnesení ze dne 19.6.2018, sp. zn. 28 Cdo 112/2018).

9. Ústavní soud ve svém usnesení ze dne 5.3.2019, sp.zn. II. ÚS 4336/18 uvedený výklad obecných soudů, že zákonem zmiňovaná funkční souvislost není dána pouhou prostorovou souvislostí (tzv. přímým sousedstvím) pozemků a ani shodným způsobem jejich obhospodařování, jednotným využitím a účelem, nýbrž teprve tím, že jednu věc bez druhé není možno využívat buď vůbec, anebo pouze ztíženě či omezeně, považoval za logický a ústavně konformní. Stejný názor Ústavní soud zaujal i v usnesení ze dne 12.3.2019, sp.zn. IV. ÚS 1235/18.

10. Lze tedy jen opakovat, že územní blízkost či sousední poloha nemovitých věcí (prostorová souvislost) nezakládá sama o sobě funkční souvislost nemovitých věcí (pozemků), neboť i sousedící nemovité věci mohou (mohly) být hospodářsky využívány (obhospodařovány) rozdílně a vzájemně nezávisle.

11. V dané věci pozemky, které žalobce vlastní, a to jak pozemek parc. č. 2006, tak pozemek parc. č. 617/4 sice sousedí s předmětným pozemkem, ale mohou být a také byly užívány rozdílně, když na předmětném pozemku je cesta. Stejný závěr lze zaujmout i v případě nárokovaného pozemku parc. č. 617/6. Bylo prokázáno, že na předmětném pozemku se nachází účelová komunikace, která na jedné straně navazuje na místní komunikaci a na druhé straně navazuje na cestu vedoucí lesními a zemědělskými pozemky. Je tedy zřejmé, že pozemky žalobcem vlastněné (či nárokované) a předmětný pozemek slouží a sloužily k rozdílným účelům.

12. Nadto umístění (účelové) komunikace na předmětném pozemku brání vydání pozemku žalobci i podle § 8 odst. 1 písm. a) zákona o majetkovém vyrovnání, neboť tato komunikace je veřejně přístupná, slouží jako komunikační spojnice, jak bylo prokázáno katastrální mapou na č. l. 21 spisu a ortofotomapou předloženou účastníkem. Její veřejné užívání by bránilo výkonu vlastnických práv žalobce k předmětnému pozemku, resp. by bylo omezeno veřejným užíváním komunikace, takže by žalobci jako vlastníkově zůstalo toliko holé vlastnictví; v takovém případě převažuje veřejný zájem na zajištění uspokojení naléhavých komunikačních potřeb veřejností nad zájmem oprávněné osoby na obnově vlastnických práv (srov. např. rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 5.12.2018, sp.zn. 28Cdo 3505/2018 a ze dne 14.11.2017, sp.zn. 28 Cdo 4692/2017).

13. Umístění účelové komunikace na předmětném pozemku pak vyvrací tvrzení žalobce, že bez předmětného pozemku nebude moci obhospodařovat své pozemky, neboť i bez toho, že by předmětný pozemek vlastnil, bude mít přístup na účelovou komunikaci a tím ke svým pozemkům. Nad rámec uvedeného je třeba říci, že nelze vyjít z tvrzení žalobce, že komunikace je užívána jen žalobcem; jednak tím popřel, co uvedl při jednání před Krajským soudem v Hradci Králové dne 25.1.2022 (nesporná skutečnost, že komunikace je užívána veřejností) a jednak změně tvrzení žalobce odporuje skutečnost, že s předmětnou účelovou komunikací sousedí pozemky nejen ve vlastnictví žalobce, ale i ve vlastnictví jiných osob, takže i ony musí komunikaci užívat.

14. Protože nebylo možno dovodit, že by některý z pozemků vlastněných či nárokovaných žalobcem nebylo možno užívat vůbec anebo pouze ztíženě či omezeně bez vydání předmětného pozemku, dospěl odvolací soud ve shodě s názorem soudu prvního stupně k závěru, že není dána funkční souvislost předmětného pozemku s pozemky, které žalobce vlastní či nárokuje, podle § 7 odst. 1 písm. a) zákona o majetkovém vyrovnání.

15. Odvolací soud proto napadený rozsudek jako věcně správný podle § 219 o.s.ř. potvrdil včetně výroku o náhradě nákladů řízení.

16. O náhradě nákladů odvolacího řízení bylo rozhodnuto dle § 224 odst. 1 a § 142 odst. 1 o.s.ř. a úspěšnému účastníkovi byla přiznána náhrada nákladů odvolacího řízení ve výši 300 Kč, tj. paušální náhrada 300 Kč za účast na odvolacím jednání dle vyhl. č. 254/2015 Sb. (paušální náhrada za přípravu k odvolacímu jednání nebyla přiznána, neboť se nejedná o první jednání ve věci). Náhrada cestovních výdajů za použití motorového vozidla z Rychnova nad Kněžnou do Prahy a zpět nebyla přiznána, neboť účastníkovi nebyl dán předchozí souhlas soudu k jeho použití (§ 30 vyhl. č. 37/1992 Sb.). Splatnost náhrady nákladů řízení byla stanovena do tří dnů od právní moci tohoto rozsudku dle § 160 odst. 1 o.s.ř.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí je dovolání přípustné, jestliže Nejvyšší soud jako soud dovolací dospěje k závěru, že napadené rozhodnutí odvolacího soudu závisí na vyřešení otázky hmotného nebo procesního práva, při jejímž řešení se odvolací soud odchýlil od ustálené rozhodovací praxe dovolacího soudu nebo která v rozhodování dovolacího soudu dosud nebyla vyřešena nebo je dovolacím soudem rozhodována rozdílně anebo má-li být dovolacím soudem vyřešena právní otázka posouzena jinak. Dovolání lze podat do dvou měsíců od doručení tohoto rozhodnutí k Nejvyššímu soudu prostřednictvím soudu prvního stupně.

Praha 6. října 2022

JUDr. Irena Ondruszová
předsedkyně senátu